

Gyorsinformáció a nyugdíjasok további foglalkoztatásával kapcsolatos változásokról

2013-01-09 22:35:54, szerkesztőségi archívum

Az Országos Iroda jogszabály-ismertetője a 2013 január 1-én hatályba lépett, a nyugdíjasok további foglalkoztatásával kapcsolatos rendelkezéseket ismerteti, értelmezi. A cikk honlapunk zárt részén található. Lépjen be a cikk megtekintéséhez!

Gyorsinformáció

A nyugdíjasok további foglalkoztatásával, alkalmazásával kapcsolatos változásokról

I. Az egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról szóló 2012. évi CCVIII. törvény a Magyar Közlöny 2012. évi 178. számában került kihirdetésre.

A törvény nagyszámú módosításai között – témánkhöz kapcsolódóan – kiemeljük a következőket:

Módosult a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) is. A módosító törvény a Tny. törvényt a következőképpen egészítette ki.

- Az újonnan megállapított 83/C. § (1) bekezdése szerint az öregségi nyugdíj folyósítását szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas – többek között – közalkalmazotti jogviszonyban (és más, közszférához tartozó foglalkoztatási jogviszonyban) áll (mód. tv. 10. §).
- Az ugyancsak újonnan megállapított 102/I. § átmeneti szabályt ad azokra nézve, akik 2013. január 1-jén közalkalmazotti jogviszonyban (és más, közszférához tartozó foglalkoztatási jogviszonyban) álltak. Nevezetesen: az öregségi nyugdíj folyósítását esetükben 2013. július 1-jétől kell szüneteltetni. A jogviszony fennállásának tényét 2013. április 30-áig be kell jelenteniük a nyugdíjfolyósító szervnek (mód. tv. 11. §).
- A módosító törvény 67. §-a a Tny. törvény fentiekben ismertetett szabályait teljes egészében kiterjesztette a korhatár előtti ellátásban részesülő, közszférához tartozó foglalkoztatási jogviszonyban állókra.

II. A Magyar Közlöny 2012. évi 184. számában megjelent az 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről. A határozat 2012. december 30-án hatályba lépett.

A határozat az illetékes miniszterek számára állapít meg feladatokat azon közalkalmazotti (kormányzati szolgálati) jogviszonyban állók foglalkoztatási jogviszonyának megszüntetése tekintetében, akik a rájuk irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötték és az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel rendelkeznek.

Az öregségi nyugdíjkorhatárok:

- az 1952. január 1-je előtt születettek esetében a betöltött 62. életév,

- az 1952-ben születettek esetében a 62. életév betöltését követő 183. nap,
- az 1953-ban születettek esetében a betöltött 63. életév.

A további öregségi nyugdíjkorhatárokat a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (1) bekezdése sorolja fel: a később születetteknel a korhatárt $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ évvel emelve a 65. életév betöltéséig.

Fontos a határozat értelmezéséhez:

1. Nem terjed ki a munka törvénykönyve hatálya alá tartozó (egyházi, alapítványi, magánintézmények) munkavállalókra.

2. Kizárólag az öregségi teljes nyugdíjra jogosultakra vonatkozik.

Nem terjed ki tehát azokra, akik

- rendelkeznek a 40 éves jogosultsági időt megszerzett nők – korhatártól független – nyugállományba vonulásának feltételeivel, akár igénybe vették a nyugdíjat, akár nem, vagy
- korhatár előtti ellátásban részesülnek,
- a továbbfoglalkoztatási tilalom nem, de az alkalmazási tilalom kiterjed az óraadó tanárookra: megbízási, vállalkozási jogviszony keretében u. i. újonnan nem alkalmazhatók az öregségi teljes nyugdíjjogosultságot szerzetek.

3. A szóban forgó személyi kör közalkalmazotti (kormányzati szolgálati) jogviszonyának megszüntetését követően a megüresedett álláshelyek nem tölthetők be, sem közalkalmazotti (kormányzati szolgálati) jogviszony, sem megbízási vagy vállalkozási jogviszony keretében (pl. óraadó tanárral).

4. Ha „a munkáltató különösen fontos érdeke vagy a költségvetési szerv alaptevékenysége indokolja”, a Kormány véleményének – amely köti a munkáltatói jogok gyakorlóját, ily módon valójában egyetértési jogként értelmezendő – kikérését követően van lehetőség a továbbfoglalkoztatásra, újonnan történő alkalmazásra.

A kormányhatározat, határidők megjelölésével részletesen tartalmazza az eljárásrendet.

5. A kérelmet az érintett nyugdíjas közalkalmazottnak kell megtennie.

A kormányhatározat a „szükséges intézkedések” megtételére kötelezi a minisztereket az irányításuk vagy felügyeletük alá tartozó költségvetési szerveket. Az öregségi nyugdíjjogosultságot megszerzetek „jogviszonyának megszüntetése vagy a megszüntetés kezdeményezése érdekében”.

Meglehetősen nehezen értelmezhetők az idézett megfogalmazások.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) hatályos jogviszony-megszüntetési jogcímeinek figyelembe vételével a határozat megszövegezése nem jelenthet mást a munkáltatói jogok gyakorlója számára, mint azt, hogy a foglalkoztatási jogviszonyt

- felmentéssel (és természetesen felmentési idővel) szünteti meg a Kjt. 30. § (1) bek. d) pontja szerinti „nyugdíjasnak minősülés” [Mt. 294. § (1) bek. g) pont] jogcímen,

- felajánlja a közös megegyezéssel történő megszüntetést [Kjt. 25. § (2) bek. a) pont],
- az alkalmazott lemond jogviszonyáról [Kjt. 25. § (2) bek. c) pont], 2 hónapos lemondási idővel.

Kizárólag az elsőként megjelölt jogviszony-megszüntetés történhet a munkáltató egyoldalú döntése alapján! Közös megegyezéshez ugyanis szükséges az alkalmazott hozzájárulása, lemondással pedig csak a közalkalmazott élhet. Ez utóbbiak egyikére sem kötelezető!

Ezt azért szükséges kihangsúlyozni, mert az I. pontban ismertetett Tb. törvény szerint [102/I. § (2) bek.] az a közszférában foglalkoztatott, aki 2013. január 1-jén biztosítással járó foglalkoztatási jogviszonyban állt, 2013. június 30. napjáig illetménye mellett a nyugdíját is felveheti.

III. Az ismertetett Tny. törvény-módosítást, illetőleg hatályban tartott rendelkezéseit és a kormányhatározatot összevetve a következőkre hívjuk fel a figyelmet:

- A kormányhatározat nem vonatkozik a korhatár előtti ellátásban részesülőkre, a jogviszony szüneteltetésére vonatkozó törvényi rendelkezések viszont igen.
- A kormányhatározat értelmében az öregségi teljes nyugdíjjogosultságot szerzettek kizárólag a Kormány véleményének kikérésével – amely kötelező érvényű – foglalkoztathatók tovább, illetőleg alkalmazhatók újonnan: ez esetben lehetséges csak a nyugdíj folyósításának szüneteltetését kérni. Vonatkozik ez az óraadó tanárok újonnan alkalmazására is.
- Hatályban maradt a Tny. törvény 83/B. §-ra, melynek (1) bekezdése szerint a korhatár előtti ellátásban részesülők ellátásuk, a 40 éves jogosultsági időt szerzett nők öregségi teljes nyugdíjuk folyósítása mellett éves szinten a mindenkori minimálbér (2013-ban 98 000 Ft) havi tizennyolcszorosa erejéig folytathatnak biztosítási jogviszonyban keresőtevékenységet.

Figyelem! A 83/B. § - szemben az előzőekben ismertetett 83/C. §-sal – már nemcsak a közszférában foglalkoztatottakra vonatkozik!

Tekintettel az együttfolyósítás tilalmára – megítélésünk szerint –, a 2013. január 1-jén a közszférában foglalkoztatási jogviszonyban állók 2013. június 30-áig kimeríthetik a teljes évi keretösszeget.

- Kérdésesnek tűnik továbbá, hogy a Tny. törvény új 83/C. §-a vonatkozik-e a 40 éves jogosultsági időt szerzett nőkre. Tekintettel arra, hogy ők öregségi teljes nyugdíjra jogosultak, arra a következtetésre lehet jutni, esetükben is alkalmazni kell az együttfoglalkoztatás tilalmát.

Vonatkozik-e az 1700/2012. (XII. 29.) Korm. határozat az óvodákra?

A határozat 1.1. pontja a miniszterek irányítása és felügyelete alá tartozó költségvetési szerveknél foglalkoztatottak jogviszonyának megszüntetéséről szól.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 77. § (1) bekezdése szerint az oktatásért felelős miniszter a köznevelés ágazati irányítását látja el. Az Nkt. 96. § (4) bekezdése szerint:

„(4) Köznevelési intézmény tekintetében felügyeleti és irányító szerv a fenntartót, felügyeleten és irányításon a fenntartói jogok és köteleességek gyakorlását, szakmai és gazdasági felügyeleten és

irányításon a szakmai és gazdasági ellenőrzést, nevelési-oktatási intézménynél az illetékességi és működési körön a működési (felvételi) körzetet kell érteni.”

Tekintve, hogy az „ágazati” kifejezést nem tartalmazza a kormányhatározat, szakmai véleményünk szerint csak és kizárólag úgy értelmezhető, hogy a határozat az önkormányzati fenntartásban maradt óvodákban foglalkoztatottakra nem terjed ki. (Nem kizárt azonban, hogy helyi szinten mégiscsak végrehajtják a kormányhatározat előírásait.)

Tájékoztatásul: még meg kell jelenni a „kényszernyugdíjazással” érintett törvénymódosításoknak is.

Budapest, 2013. január 9.

Pedagógusok Szakszervezete

Országos Iroda